

FoU

Välfärd

Årets

Konferens

2011

Sundsvall 23–25 augusti

**Till dig som arbetar i FoU-miljöer
inom socialtjänst och hälso-
och sjukvård**

Årets konferens 2011

Sanning och Konsekvens

Välkomna till årets konferens på temat Sanning och konsekvens. Temat leder tankarna till olika vetenskapsideal, perspektiv och makt. Men även till hur forskning och kunskap används eller inte används. Vilka konsekvenser får FoU och hur mäter man nyttan?

Konferensen riktar sig i första hand till forskare och medarbetare inom FoU-verksamheter, men även politiker, tjänstemän och andra med intresse för FoU-frågor är självklart välkomna.

Vi som arrangerar årets konferens har fortsatt på den inslagna vägen där erfarenhetsutbyte och dialog är i fokus. En nyhet för i år är fördjupningspass som ersätter de traditionella seminarierna. Du får välja ett av fyra möjliga teman per dag, där tanken är att ge möjlighet till en längre och mer sammanhållen dialog. Varje pass innehåller en inledningsföreläsning följt av paper-presentationer varvat med diskussion.

Den 23 augusti anordnas ett kvällen-före-arrangemang av högsta klass. Surströmmingsakademins ordförande Ruben Madsen, presenterar en "Surshow" som vänder sig till såväl nybörjare som erfarna surströmmingsätare. Vi lovar att det kommer att bli en upplevelse för både kropp och själ. Surströmmingsfesten kräver föränmälan.

Den 24 augusti får vi ta del av Ållateaterns framträdande: Länge leve teatern! och avrundar vår första konferensdag med norrländsk buffé, underhållning av kören VoxViva samt dans till Hellahills orkester (vår egen FoU-medarbetares band).

Alla våra aktiviteter – dag som kväll - kommer att äga rum på Hotell Södra Berget, vilket ger extra många tillfällen till att mingla och lära känna varandra ännu bättre.

Välkommen till Sundsvall!

Program

Tisdagen den 23 augusti

- 13.00 – *Förseminarier* inom olika områden (Mer information s. 12)
- 19.00 – *Surshow*
Ruben Madsen, Surströmmingsakademiens ordförande presenterar kåserier, skrönor och surströmming. (Föranmälan krävs, begränsat antal platser).

Onsdagen den 24 augusti

- 09.00 – 09.30 Registrering, kaffe och smörgås
- 09.30 – 10.00 Välkommen till Sundsvall och årets FoU-konferens
- 10.00 – 10.50 *Kan vi finansiera välfärden i framtiden?*
Daniel Ankarloo, fil dr i ekonomisk historia
- 10.50 – 11.05 Bensträckare
- 11.05 – 12.00 *Att tänka innovativt – hur kan det passa inom FoU och välfärdsområdet?*
Kaj Mickos, professor emeritus i innovationsteknik
- 12.00 – 13.00 LUNCH
- 13.00 – 13.20 *Länge leve teatern! Ållateatern*
- 13.30 – 14.15 *FoU – Utvärdering av nyttan?*
Ove Karlsson Vestman, professor emeritus i pedagogik
- 14.30 – 17.00 **Fördjupningspass 1 (inkl. kaffepaus)**
- Välj ett av följande:

- 1A. Teknik, innovation och design
- 1B. Uppföljning och utvärdering
- 1C. Internationalisering
- 1D. Brukarnas medverkan i kunskaps/forskningsprocessen

- 17.00 – Fria aktiviteter, SPA, promenad mm
SPSS – seminarium (mer information s. 12)
- 19.00 – Norrländsk buffé och underhållning av **VoxViva** och **HellaHills orkester**
-

Program

Torsdagen den 25 augusti

- 08.30 – 09.15 *Morgonsoffan – Några användares syn på FoU*
Sara Ekström, Förbundsdirektör Norrlandstingens regionsförbund och **Lena Finne Jansson**, Forsknings- samordnare Örnsköldsviks kommun/Kunskapsnod Örnsköldsvik.
- 09.30 – 10.00 *Årsmöte*
- 10.00 – 10.30 Kaffe
- 10.30 – 13.30 **Fördjupningspass 2 (Inkl. lunch)**
- Välj ett av följande:
- 2A. Samverkan*
2B. Kunskapsspridning
2C. Professionens medverkan i kunskaps/forskningsprocessen
2D. Implementering
- 12.00 – 13.00 LUNCH
- 13.00 – 13.30 **Fördjupningspass 2, fortsättning**
- 13.45 – 14.30 *FoU – I takt med tid och omvärld?*
Om FoU i Västs roll och betydelse för utveckling av evidensbaserad praktik inom missbruks- och beroendevården.
Annika Hallén Hemb, socionom och leg psykoterapeut
Björn Trägårdh, docent i företagsekonomi
- 14.30 – 15.15 *Kan någon vettig människa ta religion på allvar? – Om religion mellan fundamentalism och flummighet*
Owe Wikström, professor i religionspsykologi
- 15.15 – 15.30 Avslutning och överlämning av stafettpippen
Kaffe
-

Plenarföreläsare

Kan vi finansiera välfärden i framtiden?

Daniel Ankarloo, fil dr i ekonomisk historia samt lektor i socialt arbete med inriktning socialpolitik, Malmö Högskola. Ankarloo är aktuell med boken *Välfärdsmyter: visst har vi råd att finansiera tryggheten*. Alltmer fokus i välfärdsdebatten riktas på frågan om den svenska modellens överlevnadsförmåga. Det tidigare riktmärket "endast det bästa är gott nog åt folket" byts ut mot idén om en offentlig "basservice". Utifrån sin nyutkomna bok kritiserar Ankarloo dessa problembeskrivningar samt diskuterar de finansiella förutsättningarna för den nutida och framtida välfärdspolitiken.

Att tänka innovativt – hur kan det passa inom FoU och Välfärdsområdet?

Kaj Mickos är professor emeritus i innovationsteknik, uppfinnare, forskare, mentor och innovationsrådgivare. Han arbetar idag på det egna företaget Innovation Plant, som hjälper företag, organisationer och regioner att effektivisera sitt innovationsarbete och öka sitt resultat. Grundtesen är att allt är möjligt och att allt kan bli något, möjligheten att lyckas måste finnas. Mickos talar om förändring och nyskapande och om hela den process som leder till förnyelse och menar att det är människor som förnyar Sverige, och det är genom förnyelse vi skapar.

FoU – utvärdering av nyttan

Ove Karlsson Vestman, är professor emeritus i pedagogik vid Mälardalens högskola och gästprofessor i socialt arbete vid London Metropolitan University, samt tidigare vid Örebro universitet. Han har undervisat, utfört och forskat om utvärdering sedan 1980-talet och skrivit en rad böcker inom området. Just nu är han aktuell med boken *Utvärderandets konst – Att granska FoU-miljöer inom välfärd* (2011).

Kan någon vettig människa ta religion på allvar?

Om religion mellan fundamentalism och flummighet

Owe Wikström är sedan 1984 professor i religionspsykologi vid Teologiska fakulteten, Uppsala universitet; författare, präst och psykoterapeut. Han har skrivit ett flertal böcker inom ämnesområdena psykologi, livsåskådning, kultur, musik och litteratur. Owe är en ofta anlitad föreläsare och regelbunden krönikör i dags- och veckopress. Han medverkar som kommentator och med egna program i radio och TV samt sitter i redaktionskommittén för bl. a. *European Journal for Mental Health* (Budapest) samt *International Journal for the Psychology of Religion* (Sydney-Los Angeles).

Plenarföreläsare

Debatt i morgonsoffan – några medarbetares syn på FoU

Sara Ekström, Förbundsdirektör för Norrlandstingens regionförbund, ett kommunalförbund för landstingen i norra sjukvårdsregionen. Förbundet syftar till att tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter. Sara har lång erfarenhet av arbete inom både kommun och landsting och har tidigare varit verksam inom socialtjänsten, handikappomsorgen och som landstingsdirektör i Västernorrland.

Lena Finne Jansson, forskningssamordnare i Örnsköldsviks kommun/Kunskapsnod Örnsköldsvik. Lena har lång erfarenhet av arbete inom kommun som chef inom skola och social-tjänst och har tidigare forskat inom området matematikens didaktik.

FoU – i takt med tid och omvärld?

Om FoU i Västs roll och betydelse för utveckling av evidensbaserad praktik inom missbruks- och beroendevården.

Annika Hallén Hemb är socionom och leg psykoterapeut. Hon är verksam inom Göteborgs öppna specialiserade missbruksvård sedan 1987. Initialt arbetade hon med att möta och erbjuda behandling riktad till vuxna personer med narkotikamissbruk. Sedan 1994 är hon samordnare och familjeterapeut på Mini Maria Centrum. Annika har parallellt med det kliniska arbetet sysslat med fältanknuten forskning och skrivit rapporter inom missbruksområdet med stöd av FoU i Väst. Hon sysslar även med handledning inom psykosocialt arbete.

Björn Trägårdh är docent i företagsekonomi och verksam vid Handelshögskolan, Göteborgs universitet. Han har främst forskat kring gränsöverskridande samverkan och projekt inom offentlig sektor, produktutveckling inom industrin samt chef- och ledarskap. Under de senaste åren har hans forskning handlat om studier av reformer i syfte att minska sjukfrånvaro och försök att skapa bärande regionala strukturer för en aktiv ungdomspolitik.

Fördjupningspass 1

Onsdagen den 24 augusti (14.30–17.00)

1A

Teknik, innovation och design

*Inledningsföreläsning: **Vidgade perspektiv för innovativt FoU-arbete***

Kaj Mickos, professor emeritus i innovationsteknik

Moderator: Raymond Dahlberg, FoU samordnare, Hjälpmedelsinstitutet

Paper 1:

Teknik för äldre – innovationer inom äldreområdet

Hjälpmedelsinstitutet (HI) har genomfört regeringsuppdraget "Teknik för äldre" där 100 projekt har genomförts och resulterat i nya produkter och tjänster som kan användas för att öka äldres möjligheter att kommunicera, vara delaktiga, känna sig trygga och mer självständiga. Här presenteras de mest intressanta resultaten från Teknik för äldre med fokus på ny teknik och innovationer i syfte att stödja ett ökat kvarboende för äldre.

Raymond Dahlberg, Hjälpmedelsinstitutet

Paper 2:

Hållbara kommunikationstjänster i äldreomsorgen

FoU Seniorium har ett samverkansprojekt mellan problemägare, företag och forskare där man medverkar i skärningspunkten mellan vård, teknik, äldre användare och utvecklare. Arbetet kan beskrivas som en slags innovationsupphandling där kommuner och FoU-enheter höjer sin beställarkompetens. Två delprojekt presenteras: - **ippi ökar äldres välbefinnande?** och **Kan vårdpersonalen designa bra IKT-system för de äldre?**

Isabella Scandurra, FoU Seniorium/APRI group AB,

Pärnilla Andersson, Väsbygårdens projektledare för Vippi-projektet

1B

Uppföljning och utvärdering

*Inledningsföreläsning: **En fördjupad diskussion kring utvärdering av FoU***

Owe Karlsson Vestman, professor emeritus i pedagogik vid Mälardalens högskola

Moderator: Göran Bostedt, FoU-Västernorrland

Paper 1:

Uppföljning och kartläggning inom missbruks- och beroendområdet

SKL har tagit initiativ till att inom ramen för Kunskap till praktik verka för att några modeller sprids och implementeras i landet: LOKE (Lokal Evidens), UIV (Verktyg för utvärdering av insatser) och Mångbesökarmodellen. I seminariet vill vi berätta om det våra erfarenheter hittills och få en dialog om det fortsatta utvecklingsarbetet.

Elisabeth Beijer FoU i Väst/GR, Gunborg Brännström SKL Kunskap till praktik,

Jan Brännström UFFE, Martin Börjeson FoU Södertörn

Paper 2:

Lärande utvärdering; att vara i spänningsfältet mellan produktionens logik och lärandets logik

Seminariet lyfter frågor kring olika spänningsfält som kan uppstå när interaktiva metoder används i samband med lärande utvärderingar och i följeforskning. I detta kommer tre utvärderingsuppdrag att presenteras och relateras till teorier om interaktiva metoder. Dessa utgår ifrån att utvärderaren/forskaren finns nära de ingående medaktörerna på olika nivåer i organisationen i syfte att en gemensam kunskap byggs upp.

Marianne Westring Nordh, Fokus Kalmar

Fördjupningspass 1

Onsdagen den 24 augusti (14.30–17.00)

Internationalisering

Inledningsföreläsning:

Internationellt arbete hos lokala och regionala FoU-miljöer inom Välfärdsområdet i Sverige

Johanna Forsell och Mats Ericsson, FoU-centrum för vård, omsorg och socialt arbete i Linköpings kommun

Moderator: Jonny Paulsson, Inspirarum, fd. FoU-samordnare på SKL

Paper 1-3:

FoU i Väst/GR har under senare år varit involverade i rad projekt med en internationell dimension och delar med sig av erfarenheter av detta arbete. Vilka möjligheter och svårigheter finns? Vilka mervärden kan internationellt arbete leda till, och för vem? Presentationen tar upp tre perspektiv:

Problematisering kring medverkan i internationella nätverk, konferenser och seminarier samt rollen som ägare respektive utvärderare av EU-finansierade projekt.

Elisabeth Hajtowitz, FoU-chef

Redogörelse för FoU-enheters möjligheter att söka EU-medel

Anders Helsing, internationell koordinator på GR

Erfarenheter från att driva kompetens- och verksamhetsutvecklingsprojekt med stöd från Svenska ESF-rådet.

Theresa Larsen, projektledare för GRo,

1C

Brukarnas medverkan i kunskaps/forskningsprocessen

Inledningsföreläsning: Från egen erfarenhet till inflytande – Delaktighet och Kunskapsutveckling
David Rosenberg, FoU Västernorrland

Moderator: Eva Rönnbäck, FoU Västernorrland

Paper 1:

Delaktighet och Samverkan - Brukarrevision och FoU

Dalarnas forskningsråd/ IFO Forum och FoU Västernorrland bistår brukarrevisorer med utbildnings- och handledningsinslag i syfte att understödja brukarorganisationer att själva göra brukarrevisorer. Verdandi har fått i uppdrag att genomföra en brukarstyrd revision av missbruks- och beroendevården. Under seminariet skall erfarenheter från utbildningsinsatser och brukarrevisorer genomförande diskuteras och problematiseras ur brukarorganisationens och forskarens perspektiv.

Karin Alexandersson Dalarnas Forskningsråd, Gunvi Haggren, Verdandi

Paper 2:

Blandade lärande nätverk för hållbar utveckling av stöd till anhöriga och äldre

Blandade lärande nätverk (BLN) är en vidareutveckling av "Communities of Practice" eller "praxisgemenskap" där anhörigas och äldres "expertkunskap" tas till vara. Tillsammans med personal, chefer och politiker skapas lärande projekt. De träffas tillsammans för att lära av varandra och utveckla stödet till äldre och anhöriga. Presentation av modellen, hur den används nationellt och regionalt samt resultat från en utvärdering.

Elizabeth Hanson, FoU-ledare, Nationellt kompetenscentrum Anhöriga

Lennart Magnusson, verksamhetschef, Nationellt kompetenscentrum Anhöriga

Suzanne Göransson, FoU-samordnare anhörigstöd, FoU-Jämt, Östersund

1D

Fördjupningspass 2

Torsdagen den 25 augusti (10.30–13.30)

2A

Samverkan

Inledningsföreläsning: Samverkan i teori och praktik: Form, innehåll och förutsättningar.
Ann Palm Boklund, FoU Nordväst

Moderator: Ulrika Ekebro, FoU Västernorrland

Paper 1:

Ett samarbetsprojekt som strandade

Seminarier utgår från ett samverkansprojekt mellan FoU enheten och Tillväxtenheten i Region Gävleborg som syftade till att finna former för att på olika sätt stimulera lärandet och effektiviteten i de små och mellanstora tillväxtprojekt som beviljats regionala utvecklingsmedel. Under detta projektiden uppstod efterhand motsättningar i hur projektet skulle bedrivas där skillnader i synsätt och utgångspunkter kring lärande och utvecklingsarbete framstod allt tydligare. Seminariet syftar till att beskriva, analysera och diskutera dessa erfarenheter.

Kaj Gustavsson, Region Gävleborg FoU Välfärd

Paper 2:

Från idé till samverkansprojekt kring framtidens vård och omsorg genom MOPS - Modell för Projektutveckling i Samhällskontraktet

Samhällskontraktet efterlyste våren 2010 projektidéer inom området Framtidens vård, omsorg och socialt arbete i syfte att starta ett utvecklingsarbete mellan högskolan och kommunerna. Utvalda projekt fick delta i en process kallad MOPS – en modell för att utveckla idéer i flera steg. Seminariet tar upp erfarenheter kring samverkansprojektet och denna modell.

Christine Gustafsson och Cecilia Vestman, samhällskontraktet Mälardalens högskola

2B

Kunskapsspridning

Inledningsföreläsning: FoU-stöd till enhetschefer för en evidensbaserad praktik
Elisabeth Beijer & Torbjörn Forkby, FoU Väst/ GR

Moderator: Rolf Dalin, FoU-Västernorrland

Paper 1:

Att systematisera praktiken – kunskapsspridning om en arbetsmetod för gruppboenden med ensamkommande flyktingbarn

Semret är ett gruppboende för ensamkommande flyktingbarn som har funnits i 25 år. Semret har jobbat framgångsrikt med målgruppen och många kommuner vänder sig till dem med frågor om "hur man gör". Arbetsmetoden är dock utan konkret "evidens". På Semret uppfattar man att deras modell fungerar väl och de har nu fått finansiering från Migrationsverket och Europeiska flyktingfonden för att beskriva och sprida sin modell. Vi kommer att diskutera utmaningar i en sådan process, som i grunden är ett försök att systematisera professionell kunskap inom ett fält där det finns brist på vetenskapliga studier.

Joakim Drejare, Härnösands kommun, David Rosenberg FoU-Västernorrland

Paper 2: Fråga Nestor! – handledning på webben

Fråga Nestor! Är en nätbaserad frågelåda där två specialiserade sjuksköterskor besvarar frågor från exempelvis vård- och omsorgspersonal, behovsbedömare och verksamhetschefer kring äldre personer med psykisk ohälsa. Frågor kan exempelvis beröra handledning, bemötande, beteendestörningar kris och sorg. Tanken är att frågelådan skall bidra till en kunskapsbank där användare också skall kunna ta del av andras frågor och svar.

Kerstin Marthinsen, Nestor FoU Center

Fördjupningspass 2

Torsdagen den 25 augusti (10.30–13.30)

Professionens medverkan i kunskaps/forskningsprocessen

*Inledningsföreläsning: **Kommundoktorander för ökat samspel mellan forskning och praktik***
Thomas Tydén, Dalarnas forskningsråd

Moderator: Eva Rönnbäck, FoU Västernorrland

Paper 1:

Unga till arbete – en utvärdering med följeforskningsansats och programteori som utgångspunkt

Unga till arbete, ett samverkansprojekt mellan arbetsmarknads- och försörjningsenheter och arbetsförmedlingen syftar till att unga vuxna i Dalarnas kommuner skall erbjudas "en dörr in" till en meningsfull sysselsättning genom exempelvis coaching och praktik. Dalarnas forskningsråd har fått uppdraget att utvärdera projektet genom en följeforskningsansats med programteori som utgångspunkt. Seminariet syftar till att dela med sig av erfarenheter från denna följeforskning.

Karin Alexanderson och Marie Nyman, Dalarnas forskningsråd

Paper 2:

Vad krävs för att ta fram en utökad statistik för barn och unga

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att utöka statistiken av insatser för barn och unga. Det för att skapa underlag för öppna jämförelser av utfall. I Gävleborg har vi börjat samla in data och ser nu en rad problem i Socialstyrelsens förslag till kategoriseringar av insatser. Seminariet syftar till att diskutera och problematisera dessa förslag mot bakgrund av våra och andras erfarenheter.

Annika Almqvist och Per Åsbrink, FoU Region Gävleborg, FoU Välfärd

2C

Implementering

*Inledningsföreläsning: **Implementering i teori och praktik***
Göran Bostedt, FoU Västernorrland

Moderator: Malin Bolin, FoU Västernorrland

Paper 1:

En studie om implementering av BBIC- med fokus på barns och ungdomars delaktighet

Socialtjänstens barnavårdsutredningar har genom åren utsatts för kritik avseende svagheter i handläggning och dokumentation. Hela den kedja som utgörs av arbetet inom den sociala barnavården behöver utvecklas och barnets ställning stärkas. BBIC kan erbjuda en tydligare struktur i detta arbete. Implementeringsarbetet och diskussioner som förekommit i nätverk, referensgrupper och temadagar av att implementera BBIC i verksamheter kommer att vara underlag seminariet.

Lotta Berg Eklund, FoU Nordost

Paper 2:

Implementering av verktyg för individuell bedömning av matsituation för äldre

För att få en bra äldreomsorg är det viktigt att ständigt arbeta för att förbättra och utveckla verksamheter. Detta projekt har arbetat för att hitta lokala strukturer för användning av ett verktyg för att sammanställa och uppmärksamma de äldres näringsstillstånd och eventuella nutritionsproblem. Vi vill med seminariet delge våra erfarenheter av att testa verktyget bland hemtjänstens personal och lyfta frågan om hur man kan implementera modellen så den blir en del av det ordinarie omsorgsarbetet

Jasmin Matinzadeh, NESTOR FoU Centrum

2D

Konferensfakta

Tid och plats

23-25 augusti, Hotell Södra berget i Sundsvall

Du bokar själv ditt boende. Det finns rum förbokade till förmånligt pris, uppge koden "FoU konferens".

Bokning sker på tfn 060-67 10 00 eller genom e-post till reception@sodraberget.com

Förseminarier

På initiativ av olika intressenter anordnas **den 23 augusti** fristående förseminarier inom olika intresseområden: ensamkommande flyktingbarn, anhörig- och demensfrågor samt informationsfrågor inom FoU-enheter. Seminarierna syftar till att stimulera till samarbete och nätverk. För information och anmälan till förseminarier se www.fouvasternorrland.se

IBM SPSS- seminarium

Onsdagen den 24 augusti kl. 17.00 inbjuder IBM SPSS till seminarium där de berättar hur andra blivit framgångsrika genom prediktiv analys:

Förutsäg vad som kommer hända med prediktiv analys

Ett verktyg för att kunna förutsäga verksamheten och därmed göra kostnadsbesparingar. Exempelvis vilka är sjukast och bör behandlas först, var inom socialtjänsten behövs extraresurser och när? Seminariet är kostnadsfritt, ingen föränmälan krävs.

Länge leve teatern! – Ållateatern i Sundsvall

För drygt tio år sen lämnade några personer med utvecklingsstörning sina vanliga uppgifter på dagcentret för att börja arbeta på den nystartade Ållateatern i Sundsvall. De blev nu skådespelare och teaterarbetare.

Tips på fria aktiviteter

Nedan finns några exempel på tillgängliga aktiviteter.

SPA, På hotellet finns ett förstklassigt SPA. Bokning och betalning gör ni själva.

Löpning/promenader, På Södra berget finns ett stort friluftsområde med fina löp- och promenadstigar i varierande svårighetsgrad.

Övrigt att uppleva och göra i Sundsvall:

www.sundsvall.se/Uppleva-och-gora/

Information

Programinnehåll och anmälan: www.fouvasternorrland.se

Madeleine Blusi,

telefon: **070-355 18 48**, e-post: foukonferens2011@y.komforb.se

Arrangörer

FoU Västernorrland tillsammans med
Forskning & Utveckling, Landstinget Västernorrland

Sponsorer:

